І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 111. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 12-го ЧЕРВНЯ 1957 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 12, 1957 No. 111. VOL. LXIV.

АЙЗЕНҐАВЕР ВИДУЖУЄ З ЛЕГКОЇ НЕДИСПОЗИЦІЇ ШЛУНКА

ЛІКАРІ СПОДІВАЮТЬСЯ, ЩО В СЕРЕДУ ПРЕЗИДЕНТ БУДЕ УРЯДУВАТИ; НЕДУГА ШЛУНКА НЕ МАЄ ЗВ'ЯЗКУ З СЕРЦЕВОЮ АТАКОЮ.

Вашингтон. — Президент Айзенгавер вже другий день не працює, бо захворів на легку недугу шлунка, і лікарі рекомендували йому лежати в ліжку в понеділок і в вівторок. Лікарі сподіваються, що Президент зможе в середу вернутися до нормальної праці. Згідно з бюлетенями лікарів, ген.-май. Говарда Мек Снайдера, ген.-май. Лїонарда Гітона і полковника Томаса В. Меттінґлі, недуга Президента — це легка недиспозиція шлунка. В лікарському бюлетені ствердяується, що ця шлункова недуга Президента не має нічого спільного з серцевою недугою Айзенгавера з вересня 1955 року, ані з його запаленням грубої кишки з червня 1956 року. Син Президента майор Джан Айзенгавер перебуває на відпочинку на Флориді і дістав наказ не приїздити до Вашинґтону. Історія шлункової недиспозиції Президента така. Після 9 години ввечері в неділю Президент виїхав із Білого Дому на церемонію до Американського університету, де він дістав тивул доктора прав „гоноріс кавза". Під час цієї паради Президент почувався недобре і нарікав на нудоту, спричинену якоюсь невідповідною їжею. До Білого Дому Президент вернувся після 10 години ввечорі. Біль в шлунку збільшувався, і пані Айзенгавер попросила особистого лікаря Президента генерал-майора Говарда Мек-Снайдера. Це було 10:20 вечорі. Президент блював три рази між північчю і 6-ою годиною вранці. Лікарі не ствердили, який харч пошкодив Айзенгаверові, але державний секретар Джан Фостер Доллес заявив конґресовим провідникам, що Президент з'їв плацок із черниць. Пресовий секретар Білого Дому Джеймс С. Гаґерті довідався про недугу Президента аж пів до восьмої вранці в понеділок, а подав про це вістку до преси в 10 год. перед полуднем, поки лікарі не ствердили дійсного стану недуги Президента. На першу вістку про недугу президента почали спадати акції на нюйоркській біржі, але після того, як надійшли докладніші вістки з Вашинґтону, ціни знову піднеслися.

Лібeрали програли в канадійських виборах

Оттава. — Дотеперішні початкові виборчі висліди свідчать про те, що Ліберальна партія прем'єра Луїса Ст. Лорана в Канаді програла вибори до федерального парляменту, хоч вона була при владі 22 роки, і хоч політичні кола і Інститут д-ра Геллупа передбачали знову перемогу лібералів. Найбільше послів в новому парляменті матиме Консервативна партія, яку очолює новообраний провідник Джан Діфенбейкер, але, здається, що жадна більша партія, це значить лібeрали і консервативи, не матиме більшости, і треба буде організувати коаліційний уряд із консерватистів та з менших партій. Гадають, що генеральний губернатор проситиме Діфенбейкера про зорганізування нового уряду.

НОВИЙ ПРОВІД КОМІТЕТУ ОБ'ЄДНАНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Минулої неділі, 9-го червня, відбулися тут річні збори Комітету Об'єднаних Американсько - Українських Організацій Ню Йорку, який водночас є місцевим відділом УККА. Цей Комітет об'єднує 81 місцеву організацію, в тім числі 11 відділів УНСоюзу. У зборах взяло участь 58 делеґатів, які репрезентували 62 організації. Між делеґатами були заступники 8 відділів УНСоюзу. Збори відкрив голова мґр. Роман Гуглевич, після чого о. протоігумен ЧСВВ Когут відчитав молитву та передав нюйоркчанам привіт і подяку від єпископа Букатка, якого саме він відпровадив, дорогою через Рим, до границь Югославії. Після звітів голови п. Гуглевича, секретаря п. Винника та Контрольної комісії репрезентованої мґр-ом В. Захарчуком, збори уділили абсолюторію Управі та обрали нові органи Комітету. На голову перевибрано м-ра Гуглевича, містоголовами обрано пп. К. Пелешок, І. Базарка, П. Содоля-Зілинського, д-ра В. Вишиваного, Г. Марчака і І. Мірошниченка, секретарями обрано пп. В. Захарчука і М. Михайлова, скарбником п. Р. Крупку, орг. реф. ред. Г. Яремчука, госп. реф. п. Шевчука, культ. реф. проф. М. Лисогора, прес. реф. д-ра Я. Гринєвича, реф. молоді п. Стешина, членами управи пп. Базилевського, С. Чуму і Л. Пришляка. До Контрольної Комісії ввійшли пп. Л. Безручко, І. Винник, М. Комарницький, інж. Б. Рак, д-р С. Соколишин і п. М. Мелетич. Збори пройшли в атмосфері великої діловости та повної однозгідности. Всі рішення і вибори пройшли одноголосно. Після недавньої річної ради УККА це новий відрадний факт щораз кріпщаючої консолідації нашого громадянства. Головним тенором нарад було питання молоді ,а особливо питання курсів і шкіл українознавства включно з українознавчими катедрами в університетах. Зборами проводив на початку ред. В. Душник, а згодом до пізньої ночі д-р Я. Падох. В президії засідав ще сот. Содоль - Зілинський, а секретарювали пп. Базарко і Крупка. В Почесній Президії були о. протоігумен Когут та проф. Приходько, представник УККА. Збори закінчено опівночі відспіванням національного гимну.

ЗАВЕРШУЄТЬСЯ ПІДГОТОВА ДО ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА Т. ШЕВЧЕНКА НА СОЮЗІВЦІ

Союзівка, Кергонксон. — Ще лише кілька днів ділить мальовничу оселю Українського Народного Союзу в Кетскильських горах від найважливішої культурно-громадської події в її короткій, бо заледве п'ятирічній, але якій же багатій на різноманітну активність історії — від відкриття здвигненого там пам'ятника генієві і пророкові України, Тарасові Шевченкові. Відкриття і сполучений з цим величавий Шевченківський здвиг відбудуться, як відомо, вже в найближчу неділю, в „День Батька", 16-го червня. Маючи це на увазі, тут — можна сказати — день і ніч кипить праця, щоб повикінчувати найконечніші роботи та завершити підготову до великої імпрези. В першу чергу завершується праця біля самого пам'ятника. Правда, сам пам'ятник, себто погруддя Т. Шевченка на мармуровому п'єдесталі, був поставлений на місці під особистим наглядом його творця, Олександра Архипенка,, вже з кінцем квітня, проте, треба було виконати ще велику працю довкола пам'ятника: відповідна культивація терену, тераси, кам'яні підбудівки, вмурування відповідного освітлення тощо. Швидкими темпами завершується підготова до прийняття очікуваних тисяч учасників здвигу. Самі тільки хори, „Думка" і метрополітальний, що виступлять в програмі, нараховують понад сто осіб. Десятки громад заповіли свою зорганізовану участь в імпрезі, що прибудуть десятками автобусів та сотнями автомобілів. Свій приїзд заповіли різні делеґації не тільки з довколишніх, але й з таких віддалених стейтів, як Каліфорнія чи поодинокі провінції Канади. Передбачливе управління Союзівки уживає всіх можливих заходів, щоб усім тим сподіваним тисячам людей забезпечити не тільки можливості прохарчування, але й вигоду в обслузі, і приємність побуту на оселі. Всі познаки вказують на те, що недільний Шевченківський здвиг готов бути найбільш масовою і найбільш „кольоровою" імпрезою в нашій історії. Згідно з інформаціями, велика кількість жінок і дівчат приїжджають в народних костюмах. Деякі громади і організації прибувають із своїми прапорами. Очевидно, що це буде одна з найбільших і найбільш масових українських маніфестацій в Америці, бо на це є велика нагода: відкриття пам'ятника найбільшому синові української нації. Найбільш масова участь у здвизі заповідається не зважаючи на те, що в деяких громадах почались всілякі шептані „акції" з виразною метою вплинути на зменшення тієї маніфестації. І так, наприклад, в деяких громадах хтось поширює диковинну вістку, мовляв вступ на Шевченківський здвиг коштуватиме аж 25 долярів, а приміщення автомобіля — 15 долярів. Навряд чи знайдеться хтось аж такий наївний, щоб у це повірив, але в кожному разі „акція" ведеться. Відомо бо, що Союзівка ніколи не брала оплати за приміщення автомобіля і не думає брати. А коли мова про вступ, то дорослим гостям рекомендуватиметься тільки купити за одного доляра пропам'ятну відзначку (жетон) із репродукцією пам'ятника Шевченка та відповідним написом. Ці однодолярівки призначені на бодай частинне покриття великих коштів здвигнення пам'ятника і самого здвигу, а цей один доляр буде для гостей (тільки дорослих, бо діти і молодь в шкільному віці звільнені від цього) єдиним видатком, зв'язаним із вступом на Союзівку і на цю небуденну імпрезу.

7-ИЙ З'ЇЗД Т-ВА БУВ. ВОЯКІВ УПА ІМ. ГЕН.-ХОР. Т. ЧУПРИНКИ В ЗДА

Клівленд. — В днях 8—9 ц. м. в домі Українського Народного Дому в Клівленді відбувся 7-й з'їзд Т-ва був. Вояків УПА ім. ген.-хор. Т. Чупринки. По молитві, якою відкрив з'їзд о. Тимків, та короткому слові уступаючого голови Т-ва М. Грицьков'яна, вибрано Президію в складі: Л. Футала — голова, Мак — заступник, Ю. Бурлака та М. Мостовий — секретар. В рамцях з'їзду в заповненій залі відбулась вечірка з мистецькою програмою. Другого дня нарад після Богослужень в українських церквах виголосив доповідь на тему „УПА і Україна сьогодні" ред. П. Рогатинський, а по дискусії, звіті та схваленню абсолюторії уступаючій Управі вибрано нову Управу в складі: голова — М. Грицьков'ян, заступники — М. Сидор та М. Шашкевич, секретар — Е. Несторук, фін. референт Я. Кіцюк, архів — І. Ділай; члени — М. Черешньовський, П. Шкафаровський, М. Кульчицька і М. Михайлович; головна Контрольна Комісія — Л. Футала і М. Ґоляш. З'їзд вітали: Братство був. Вояків УПА ім. Юрія Переможця в Німеччині, організація Визвольного Фронту Америки і Канади, УККА, ОДВУ, Пласт, ОбВУА, гетьманці, Об'єднання б. чл. І УДив., Українська Народня Поміч і ряд інших. По схвалені резолюцій і відспіванню Національного гимну наради закінчено.

Сенатська комісія вестиме слідство в справі нових совєтських поворотців „на родіну"

Ню Йорк. — Правний дорадник Сенатської Підкомісії Внутрішньої Безпеки Роберт Морріс заявив, що ця підкомісія почне слідство в зв'язку з новими випадками повороту „на родіну" совєтських громадян, головним чином із стейту Ню Джерзі. Сенатська підкомісія має відомості, що при від'їзді кораблем „Квін Елизабет" двох совєтських громадян Ігора Самойлова з Джерзі Сити і Івана Безбабнова з Пассейку, був присутній другий секретар совєтської амбасади Федор Ф. Соломатін. Совєтський громадянин Максім Ніджі із Фрівуд Акрес, Н. Дж., заявив, що 13 червня відлітають до Совєтів він, його брат, і вдова із 4-ма дітьми. Недавно вернулися „на родіну" дві жінки, які залишили тут чоловіків. Самойлов залишив 23-річну жінку Ольгу (народжену в Польщі) з двома малими дітьми, дворічним хлопчиком і однорічною дівчинкою. Цікаве в цьому те, що всі ті особи виїхали, або виїжджають додому тому, що дістали відповідні листи від своєї родини. Жінки, які виїхали до СССР, — це Тетяна Духнай із Фармінґдейлу, Н. Дж., і Алекс. Ґолубова з Савт Ріверу, Н. Дж. Обидві вони мали залишити своїх дітей в СССР.

КЮТІС ПЕРЕМОГЛИ 1:0 УАСТ РАЧЕСТЕР

Ст. Луїс, Мінн. — Фінал за аматорську чашу Америки, що відбувся у Ст. Луїсі останньої неділі між УАСТ Рачестер і Кютіс, закінчився перемогою Кютісу 1:0. Ворота для Кютіс добув Б. Кук у 32 хв. гри. У другій половині гри Рачестер вповні панував над грищем ,але оборона й мурування воріт не змінили висліду. Це остаточно перерішує кінцевого переможця, бо Американський Футбольний Союз, як відомо, рішив відбути тільки одну фінальну зустріч за чашу Аматорів.

ДОЛЛЕС ПЕРЕСТЕРІГАЄ ПЕРЕД РЕДУКЦІЄЮ ЗАКОРДОННОЇ ДОПОМОГИ

Вашинґтон. — Виступаючи перед комісією Палати Репрезентантів для закордонних справ, державний секретар Джан Фостер Доллес, висловив свій сумнів у щирість совєтських обіцянок у справі роззброєння і водночас із цим перестеріг перед надмірним зменшуванням асиґнувань на допомогу для закордону. Покладання надій на „безконтрольні совєтські обіцянки" було б — за словами Доллеса — дуже нерозумним, бо воно б зменшило готовість й оборонну силу вільного світу в обличчі комуністичної аґресії. Не зважаючи на всю совєтську пропаґанду, Совєти не дали досі ніяких ґарантій, що забезпечували б вільний світ перед наслідками надто поквапного роззброєння. Для підтвердження своєї перестороги Доллес привів приклад з поневоленими Москвою народами, пригадуючи, що жертвами совєтського імперіялізму й аґресії стали всі ті, що не були охоплені договорами взаємної допомоги і що досі не втратила своєї свободи жадна із тих країн, що влучені в систему взаємної оборони. Виступав Доллес у вищезгаданій комісії у зв'язку з пропозицією сенатської комісії для закордонних взаємин зменшити бюджет на закордонну допомогу, запропонований урядом в сумі 3,637.-000,000 на 227,300,000 дол.

Йорданія викидає єгипетського військового атташе — Єгипет йорданського амбасадора

Амман. — Взаємини між двома „братніми державами", як називають себе Йорданія і Єгипет, знову значно загострились. Йорданський уряд оскаржив Єгипет, що його військовий атташе в столиці Йорданії Аммані, полк. Фуад Гіллял, найняв був платного атентатчика, щоб той перевів замах на життя „найвизначніших мужів". Про кого йшла б тут мова — в комунікаті не сказано, але за пресовими інформаціями — замах мав бути доконаний на савдіарабського короля Савда і, мабуть, на короля Гуссейна під час відвідин короля Савда в йорданській столиці. Той змовник, йорданський араб, з'явився на поліції і склав докладне зізнання. В йорданському комунікаті кажеться, що названий єгипетський атташе вивінував змовника „матеріяльними і моральними засобами". Полковникові Гіллялові взагалі закидається, що він намагався підбурювати інших до „злочинів, які нарушували б спокій і лад". Тому йорданський уряд зажадав негайно відкликати названого полковник до Єгипту. У відповіді єгипетський уряд назвав йорданські закиди штучною видумкою. Мовляв, це самі йорданці наслали того араба до єгипетської амбасади і сфабрикували таку історію, щоб скомпромітувати єгипетського військового атташе. У відплату йоданцям, єгипетський уряд зажадав відкликання з Каїро йорданського амбасадора Абдуля Монейма ель Ріфая, брата йорданського віце-прем'єра і міністра закордонних справ. Хоч водночас йорданські й єгипетські власті заявили, що це „сварня між членами родини" і що між обома країнами далі триватиме „братерська приязнь", проте ніхто не може мати сумніву, що цей останній інцидент ще більше розсварив арабські держави, пригадавши до того, що вже раніше з Лібії, Етіопії і Савді Арабії видалили єгипетських військових атташе за вмішування у внутрішні справи і затіювання авантур.

Д-Р Б. КОБИЛЯНСЬКИЙ З БРАЗИЛІЇ НА ВІДВІДИНАХ У ЗДА

Д-р Богдан Кобилянський і його дружина

Ню Йорк. — У з'їзді Американського Медичного Товариства минулого тижня взяв участь в ролі спостерігача і офіціяльний представник Бразилії. Був ним д-р Богдан Кобилянський, ще молодий, але вже з виробленою репутацією одного з найкращих лікарів спеціялістів і дослідників наш земляк, народжений в Бразилії 37 років тому син українського еміґранта, бувшого УСС-а. Не тільки в Куритибі в естаді Парана, де д-р Кобилянський живе і працює, але і в цілій Бразилії немає багато людей, які не знали б цього молодого лікаря, який за мету свого життя поставив досліди і лікування найбільшої під цю пору недуги пістряка. Бразилійці знають його з модерного лікування, знають його також як автора багатьох медичних праць в періодичній бразилійській пресі, а українці знають його ще як активного і жертвенного громадського діяча. Д-р Кобилянський є керівником відділу рака в куритибському шпиталі, який він забезпечив найноводернішим устаткуванням для дослідів і лікування тієї недуги. Дальші досліди і студії тієї недуги були причиною і ціллю його відвідин у ЗДА та участи в з'їзді американських лікарів. Перебуваючи в Ню Йорку, д-р Кобилянський відвідав ряд місцевих шпиталів та медичних дослідчих центрів, а у вільних хвилинах він знайомився з центральними і місцевими українськими інституціями в цій метрополії. Це з кінцем минулого тижня завело його і його дружину, в товаристві їхнього знайомого і приятела з Бразилії, ред. Володимира Душника, до Головної Канцелярії УНС та до приміщень в-ва „Свобода", де д-р Кобилянський з дружиною та ред. Душником були гостями на обіді, оглянувши опісля приміщення та знайомлючись з їх працею. Д-р Кобилянський відвідав також канцелярію УКК, НТШ та інші українські інституції, здобуваючи всюди приятелів. Дружина д-ра Кобилянського бразилійка, але поступово опановує українську мову, якою бездоганно володіє її чоловік. Д-р Кобилянський задержиться в цій країні ще короткий час та з новим досвідом вернеться назад до своєї такої благородної праці.

Д-р РОМАН СИСАК З БРАЗИЛІЇ ТАКОЖ НА ВІДВІДИНАХ У ЗДА

Ню Йорк. — З Українського Лікарського Товариства інформують, що на минулотижневих нарадах цього Т-ва був гостем ще один бразилійський лікар українського походження, д-р Роман Сисак, спеціяліст в очних недугах. Д-р Сисак, що має свою практику в Куритибі, Парана, поглиблює студії у своїй спеціяльності та впродовж тритижневих відвідин в цій країні, бажає познайомитись з американськими досягненнями в лікуванні очних недуг.

● **На Кипрі** засуджено на смерть Михайла Россідеса, що заприязнився був з одним англійським вояком, а потім застрелив його. Англійці закинули Россідесові свідому провокацію.

В ІТАЛІЇ ЗНОВУ КРИЗА УРЯДУ

ПРЕМ'ЄР А. ЗОЛІ ЗРІКСЯ, НЕ ЗАХОТІВШИ БУТИ ЗАЛЕЖНИМ ВІД ГОЛОСІВ НЕО-ФАШИСТІВ

Рим. — Несподівано вибухла нова криза уряду в Італії. Після того, як 6-го травня ц. р. зрікся прем'єр Антоніо Сені, новий прем'єр Адоне Золі склав на руки президента Ґронкі присягу 20-го травня ц. р. Ставши вперше перед парляментом, цей новий уряд дістав в минулу суботу 8-го червня ц. р. затвердження предложеної ним програми більшістю 305 голосів проти 255 при 11 таких, що стрималися. В італійському парляменті є 23-ох нео-фашистів і тому здавалося, що і без їх голосів новий уряд мав би в парляменті більшість. Однак потім показалося, що при підраховуванні голосів зайшла помилка і що насправді новому урядові забракло б було одного голосу, якщо за нього не голосували б нео-фашисти. Тму, що Адоне Золі заявив був відразу, що він не хоче узалежнювати своєї долі від голосів правої нео-фашистської партії, то він, дізнавшися про дійсний вислід голосування, подався в понеділок 10-го червня ц. р. до димісії. Президент Ґронкі просив його тим часом керувати державними справами та приступив негайно до розмов у справі призначення іншого прем'єра. За часописними інформаціями, теперішня криза триватиме коротко, бо президент Ґронкі перевів був в минулому місяці наради з усіми керівниками партій і не потребує тепер повторювати їх. Президент — за пресовими інформаціями — має на увазі покликати до життя „діловий" позапартійний кабінет, який перевів би до осени дві справи: бюджет і ратифікацію важливих міжнародних договорів про Евратом і спільний европейський господарський ринок. Після того осінню цього року італійський парлямент, який нормально повинен би жити ще до літа наступного року, буде розв'язаний і відбудуться нові вибори, яких ціллю було б створити на терені італійського парляменту кращу ситуацію. Тепер найбільша італійська партія християнських демократів, яка від кінця останньої війни завжди мала свого прем'єра, все ж не має безоглядної більшости. Її бльок із правими соціялістами і дрібними центровими групами є завжди непевний, бо комуністи і дві скрайньо праві групи — монархісти та нео-фашисти — при будь якій нагоді можуть спричинювати упадок уряду. Таким чином в обох европейських романських державах — в Італії і у Франції — є одночасні кризи урядів.

Преса в Сіямі веде протиамериканську пропаґанду

Банкок. — У Сіямі (Таї) більшість зпосеред двох десятків щоденників ведуть від недавна постійну проти-американську пропаґанду, яка іде цілком по лінії комуністичної пропаґанди, дармащо Сіям є антикомуністичною країною, ба навіть належить до антикомуністичного південно-азійського оборонного бльоку (СЕАТО). Ото ж сіямська преса закидає Америці, що вона веде закордонну політику, яка доведе до війни, та що спеціяльно щодо Сіяму — ЗДА мають „імперіялістичні тенденції". Найдивніше, що Сіям дістав від З'єдинених Держав в роках від 1951 до 1957 понад 100 мільйонів дол. економічної допомоги. Ця кампанія сіямської преси, яка називає себе демократичною, але не бачить в Совєтах ані в комуністичному Китаї тих провин, що їх закидає З'єдиненим Державам, дійшла до такого ступня, що прем'єр Пібул Сонґґрам заявив публічно, що сіямський уряд не задумує змінювати своєї закордонної про-американської політики та відмежувався від отих пресових атак. Однак водночас він признав, що головний редактор одного з отих анти-американських щоденників в столиці Сіяму — його близький приятель.

Американський павільон на ярмарку в Познані викликує сенсацію

Познань. — У Познані в Польщі відбувається міжнародний ярмарок, на якому всі закордонні павільони стягають масу польських глядачів, але з усіх найбільше примаиює — американський павільон. В перших днях був такий великий натовп, що поліція відгородила вступ туди сильним кордоном. В американському повільоні показують останні хатні, зокрема кухонні, різні лаштунки, текстилі, готові одяги, фабричні вироби, автомобілі і умебльований зразок однородинного американського дому. Прем'єр Циранкевіч прилетів спеціяльно літаком із Варшави, щоб оглянути ту виставу і більшість часу перевів в американському павільоні. Загалом у ярмарку беруть участь 30 держав.

В АМЕРИЦІ

● **Секретар Білого Дому** Джеймс С. Гаґерті повідомив, що президент Айзенгавер в травні цього року перестав заживати ліків, яких мусів заживати проти серцевої недуги від вересня 1955-го року. Відтепер Президент користуватиметься ліками проти згущення крови тільки в разі потреби.

● **Голова** Республіканського Крайового Комітету Мід Алкорн найменував І. Лі Поттера „окремим асистентом в справах Республіканської партії на Півдні". Республіканці стараються збільшити свої впливи в південних стейтах, де досі безперервно панували демократи.

● **Сенатор Джан Ф. Кеннеді** заявив журналістам, що буде старатися про перевибір у 1958 році, але зовсім не думає старатися про те, щоб бути демократичним кандидатом на президента в 1960 році. Республіканці не мають нікого, — сказав Кеннеді — хто міг би хоч трохи дорівняти популярністю Айзенгаверові, тому в 1960 демократи виберуть свого президента.

● **Команда армії** повідомляє, що в форті Монмуті, Н. Дж., сконструйовано батерії, які перетворюватимуть сонячну енерґію в електричну для малих надавчих і приймальних радіових апаратів, вміщених в вояцьких шоломах. Вночі і в хмарні дні радіоапарати використовуватимуть електричну енерґію із запасових батерійок.

У СВІТІ

● **Совєтський уряд** повідомив своїх громадян, що в СССР переведено в перших двох тижнях квітня ц. р. п'ять експериментальних ядрових вибухів. Офіційне повідомлення про це появилось в першому тижні червня! Коли в телевізійній передачі для Америки спитали Хрущова, чому совєтський уряд промовчує свої експериментальні експльозії, він відповів: „А навіщо повідомляти? Раз уже переведено експльозію, то нікому не буде ніякої користи з повідомлення про неї".

● **З-посеред 81 члена** Об'єднаних Націй лише 28 зголосили готовість внести пожертви в я 25-мільйоновий річний бюджет на допомогу 900,000 арабських утікачів на Середньому Сході, але тільки 10 держав дали цього року будь-яку пожертву. 90% потрібної суми складають ЗДА і Англія. Совєти, які найголосніше кричать про свою „безінтересовну симпатію" до арабів, не дали досі ані цента для арабських утікачів. Цього року загрожує їм ще більша нужда.

● **Англійська в'язниця** для воєнних злочинців у Верлі, в Західній Німеччині, буде закрита з кінцем цього місяця внаслідок звільнення всіх її „пенсіонерів". Безпосередньо після серії судових процесів в зв'язку з воєнними злочинами було там 249 в'язнів.

● **Олег Петрів**, 26-річний український еміґрант в Австрії, батьки якого довший час живуть в Америці, не всилі дістатися до ЗДА. Американські власті раз-у-раз відкладають справу з уваги на його недугу епілепсії, дармащо батьки в Америці беруть на себе відповідальність за його утримання і лікування. Цей випадок описав кореспондент „Ню Йорк Геральд Трибюн" 7 червня, навівши при цьому гіркі під американською адресою завваги австрійського лікаря, що опікується Петровим.

● **Єгипетська** адміністрація Суезького каналу заборонила переїзд каналом 11,916-тонному норвезькому нафтоналивному кораблеві „Вествардові" за те, що цим кораблем трикратно перевезено раніше нафту до ізраїльського порту. Єгипетські власті в Порт Саїді не дозволили цьому кораблеві набрати пального і наказали йому негайно відплисти. Здогадуються, що ця справа може опинитись перед Найвищим Трибуналом у Гаазі: чи Єгипет має право вирішувати, який корабель може, а який не може користуватись Суезьким каналом.

● **У парезькому щоденнику** „Фіґаро" появився такий рисунок: батько в СССР запитує своїх дітей, що сидять перед освітленим екраном телевізора: „На що чекаєте?" Діти відповідають: „Чекаємо, коли появиться Айзенгавер і скаже нам, що всі діти в Совєтському Союзі стануть капіталістами".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ІДЕЇ, ПОЛІТИКА І КОМЕРЦІЯ

Ще попередньої неділі, 2-го червня, Колумбійська Радіосистема передала американському народові через свою телевізійну і радіову сітку відоме інтерв'ю своїх представників із „найрівнішим між рівними", совєтським диктатором Нікітою Хрущовим. Очевидно, що на самій передачі того інтерв'ю через телевізію і радіо далеко не скінчилось і обговорення цієї справи продовжується всіми до найвищого рівня розвиненими засобами інформації і вияву американської публічної опінії.

Коментарі в цій справі відносяться до трьох головних аспектів: до змісту інтерв'ю, до його передачі і до американської реакції на нього. Коли мова про перше, себто про зміст, то американська опінія однозгідна: в ньому не було нічого іншого, як тільки звичайна, на всі лади повторювана та поширювана пропаганда большевицької брехні. Щодо цього *немає жадної розбіжности* думок і це не є жадною проблемою.

Але тим більшою проблемою мусить бути передача того інтерв'ю і американська реакція на нього. Міркування цілком просте. Ініціятори інтерв'ю і передавці, як і величезна більшість американської публіки, могли знати наперед його зміст. Отже, навіщо воно здалось, в якій цілі і з яких міркувань його зааранжовано і передано? Президент Айзенгавер минулого тижня відповів посередньо на такий запит, кажучи, що Колумбійська Радіосистема є „в цій країні комерційним підприємством, яке намагається поліпшити своє власне комерційне становище". Щоб могти краще поведінку цього підприємства оцінити, треба додати, що воно не подбало рівночасно про те, щоб, віддаючи свої величезні інформаційні можливості до розпорядження Москви, забезпечити собі рівночасно обопільність, себто можливість використання совєтських інформаційних можливостей для передачі американської опінії підсовєтському населенню.

В такій ситуації вартість ініціятиви Колумбійської Радіосистеми дуже сумнівна. Американських понять свободи слова і думки не можна застосовувати до тих, які самі цих принципів не визнають і їх безпощадно поборюють. Крім того, свобода слова і думки далеко не означає свободи брехні і впроваджування в блуд публічної опінії. Такі провини в Америці карається законом. Очевидно, що Колумбійська Радіосистема, як комерційне підприємство, має повне право дбати про те, що президент Айзенгавер назвав „поліпшенням свого комерційного становища", проте, ціль не повинна ***виправдувати засобів не тільки в політиці, але й тим більше в комерції.***

Вкінці третій аспект дебатів над інтерв'ю з Хрущовим, себто власна американська реакція на нього. Виявляється бо, що ця реакція була далеко не такою, як того вимагала б ситуація. Інтерв'ю передавано кількома наворотами, але дотеперішні коментарі та вияснення на нього були зовсім невистачальні. Ще й досі ніхто не завдав собі труду основно проаналізувати його і виявити повну пропагандивну брехливість заяв Хрущова, бо всі дотеперішні виступи і коментарі на цю тему були доривочні і в більшості обмежувались загальниками. Не зроблено досі також ще жадного рішучого заходу, щоб передати підсовєтському населенню американську відповідь на твердження Хрущова і виявнити американське становище в заторкнених ним справах.

З усіх цих негативних міркувань про інтерв'ю з совєтським диктатором американська преса робить один дуже важливий і дуже позитивний висновок: Америка може бути приготована на всяку війну, навіть ядрову, але вона не є готова до тієї війни, яка тепер ведеться і яка може бути рішальною: до війни ідей. „Ню Йорк Таймс", пишучи на цю тему коментар в числі з 10-го червня, твердить, що „війна ідей є ключовим змаганням наших днів" і що „події останнього тижня, які наступили після переданого телевізією і радіом інтерв'ю з Хрущовим, викликають поважні сумніви, чи ми розуміємо важливість війни ідей та вміємо вести цю війну".

Саме усвідомлення суті теперішнього положення в світі та американських недомагань у цій ключовій „війні ідей" треба вважати чи не єдиним позитивним результатом всієї голосної справи інтерв'ю з совєтським диктатором. У цій справі збіглись всі три найбільш рішальні фактори теперішніх змагань: ідеї, політика і комерція. Якщо інтерв'ю з Хрущовим спричиниться до впорядкування тих вартостей по черзі їхнього значення, тоді знову знайде своє виправдання народна мудрість, яка твердить, що часом і зло може вийти на добро.

НЕМА ПОЛІТИЧНИХ ФЕРІЙ

Гарячкова міжнародна активність дипломатії і труднощі внутрішньої ситуації в цілому ряді великих і малих держав на різних континентах світу вказують на те, що цього року нічого й думати про „політичні ферії", які нібито повинні приходити з календарними феріями. Може вони й почнуться тоді, коли роз'їдуться члени американського Конгресу і парляментів інших держав, але покищо нікому й не в голові відпочинок. Пригадаймо лише кілька найповажніших справ, щоб схарактеризувати ту замотану ситуацію, яку зустрічає світ на початку літа 1957-го року:

В Англії уряд Герольда Мекміллена розпачливо бореться за піднесення свого престижу, щоб спинити грізний занепад популярности Консервативної партії серед мас англійських виборців. Єдина надія консерватистів зберегти владу — на те, що настрої виборців до 1959 року, коли то мають відбутися парляментарні вибори, — зміняться. Отож до того часу треба поважними успіхами затерти враження від дошкульних невдач, які прийшли внаслідок Суезької кризи. Англійський уряд дійсно „вхопив за роги" найбільші болячки і старається розв'язати їх радикальними змінами: редукцією видатків на військо, поєднавши цю бюджетову операцію з новим стратегічним пляном, який перекидає тягар оборони на ядрову зброю; збільшенням експорту до комуністичного Китаю через скасування зобов'язуючого до цього часу ембарга на близько 200 артикулів стратегічного характеру; відновленням плавби по Суезькому каналі і змаганням до відновлення дипломатичних та торговельних взаємин з Єгиптом. Відповіді Мекміллена соціялістам у палаті громад — гострі, безпардонні, він перейшов від оборони в наступ і певний, що переможе пацифістичну демагогію своїх противників, підсиливши національну гордість англійців, що вони — мовляв — належать до „*великої трійки*" посідачів *водневої бомби*.

У Франції затяжна криза, в якій іде про щось більше, аніж тільки про залатання діравого торговельного і платного балянсів. Втримування націоналістично - непримиримого курсу політики щодо альжирських повстанців і Єгипту — це зудар давньої великодержавницької амбіції Франції із новонародженими амбіціями північно-африканських арабів, а від висліду цієї боротьби залежить позиція Франції у міжнародному концерті держав. Яка поважна ця проблема і які глибокі психологічні рефлекси вона викликає в самому французькому громадянстві, видно по голосах — правда, покищо одиничних — які рекомендують „португалізацію" політики Франції. Значить: наслідувати колишнє добровільне зречення Португалії з великодержавницьких амбіцій та обмеження себе куди скромнішою ролею на европейському континенті. Тим часом французькі керівні кола все ще в'яжуть долю Франції з її африканськими посілостями і мріють про „освоєння цілинної Сагари", висловлюючись хрущовською ф р а зеологією. Покищо закордонні часописи вміщують світлини різних кандидатів на французького прем'єра, як кожний із них — тримається за голову.

У Німеччині почався змаг під знаком 15 вересня ц. р. Формально це змаг двох рецепт, як дійти до об'єднання Німеччини, себто, як осягнути центральну і найважливішу для всіх німців ціль. Але насправді це змагання між двома концепціями: як повинна виглядати ціла Европа і яку ролю в цій Европі повинна грати — Америка. Соціялістичний лідер д-р Еріх Олленгауер приїздив недавно до ЗДА, щоб переконати американську державно-політичну верхівку в тому, що його партія „також західняцька" і „також приязна до Америки". Його зусилля не увінчались успіхом. Коли Вашингтон має вибирати між Олленгауером і Аденауером, то — очевидно — він не потребує ні на мить призадумуватися. Якщо соціялісти, прийшовши в Німеччині до влади у вересні ц. р., захочуть дійсно реалізувати заповіджену програму — виступлення з НАТО, проголошення „невтральности", скасування обов'язкової військової служби та перехід із творення нової регулярної армії на творення армії з „професіоналів" чи „міліції", то це може дати катастрофальні наслідки для всієї стратегії, і політики вільного світу. Не диво, що „Дер Альте" не зустрічає в самому Бонні стільки виявів пошани до себе, скільки зустрінув їх у Вашингтоні.

На Середньому Сході можуть статися великі зміни. Якщо газетні вістки про розчарування Нассера вислідами торговельних зв'язків із совєтським приятелем відповідають правді, то може дійсно за примирливими жестами в сторону уділовців-власників знаціоналізованої ним Компанії Суезького каналу та, зокрема, в сторону Англії криється заповідь відвороту від просовєтської орієнтації. Може дійсно почнеться поворот до прозахідньої політики Нассера з часу переговорів *про передачу Суезького обширу під суверенність Єгипту з-перед 1954 року*. Згідно з деякими відомостями, през. Нассер стривожений політичною ізоляцією Єгипту, якому єдиними вірними союзниками залишились Сирія та СССР, а останні події в Йорданії включно з появою американської Шостої фльоти біля берегів Ливану переконали його, що треба таки рахуватися з дипломатією, потугою і бажаннями Вашингтону. Візита короля Савда у Вашингтоні дає преважливі наслідки для всього образу відносин на Середньому Сході. Минулотижнева конференція держав Багдадського пакту стояла вже під знаком переломлювання настроїв в арабському і мусульманському світі, а не під знаком ізоляції, як це бувало раніше. Покликання до життя спільного генерального штабу держав Багдадського пакту з участю американських і англійських високих старшин — це новий великий крок уперед на шляху консолідації вільного світу.

На Далекому Сході — антиамериканські демонстрації на Формозі, перша після останньої війни подорож японського прем'єра Нобосуке Кіші по шістьох азійських країнах, його приїзд у найближчому тижні до З'єдинених Держав, затяжні переговори між ЗДА і Філіппінами про новий правний стан стаціонованих там американських вояків — всі ці події вказують на зріст самопочування далекосхідніх і тихоокеанських країн та на потребу достосуватись в більшій мірі до настроїв і амбіцій цих американських союзників. Вільний світ мусить тепер більше, ніж будь-коли, дбати за свою єдність: облудна „мирова офензива" Совєтів знаходить відгуки на Лондонській конференції роззброєння, де зударяються дві тенденції — совєтська пропаганда, за якою криється бажання послабити чуйність Заходу, щоб тим часом самому скріпитись для нової агресії, і недовір'я Заходу, що хоче твердих ґарантій проти нового комуністичного віроломства.

Не видно познак лі ніх ферій у міжнародній політиці. Та й які ферії можливі в теперішній дійсності?!

ЕКОНОМІЧНА ВАГА УКРАЇНИ

Лише з рік тому, після 20-го партз'їзду, в СССР почали публікувати деякі дані про економіку. До того часу стан економіки Союзу, а зокрема окремих республік, був таємницею. „Вісник Академії Наук УССР" (ч. 9, 1956) писав, що „до останнього часу економісти не мали доступу до матеріялів, які знаходяться в розпорядженні Статистичного Управління та інших відомств". Про таємний характер статистики говорив на 20-му партз'їзді Мікоян.

Нижче подаємо — за офіційними совєтськими даними — деякі відомості про стан народного господарства України і про його вагу у відношенні до всього СССР.

„В 1955 р. на Україні випродуковано 17 мільйонів тонн сталі і видобуто 126 мільйонів тонн вугілля. Це значно більше, ніж у такій великій країні, як Франція, де в 1945 р. продукція сталі становила 10 мільйонів тонн, а вугілля — 40 мільйонів тонн". („Партийная Жизнь", ч. -2, 1956).

„Нині Україна дає 32% союзного видобутку вугілля, майже половину витопу чавуну, 38 проц. витопу сталі й прокату, майже 60 проц. видобутку залізної руди і більше як чверть союзної продукції машин. Велику ролю відіграє вона і у всесоюзному продовольчому балянсі. Досить сказати, що Україна дає 72 проц. загальної продукції цукру". („Комуніст України", ч. 2, 1957).

„Народне господарство Совєтської України, як відомо, займає важливе місце в загальному економічному балянсі нашої країни. Наша республіка дає майже одну третину вугілля, понад половину залізної руди, майже половину чавуну, більше, як третину сталі, 40 проц. прокату. Серйозну ролю вона відіграє також у продукції предметів народного споживання. В 1956 році Україна дала майже три чверті всього цукру, виробленого в СССР". („Комуніст України", ч. 3, 1957).

„. . . Україна являє собою могутню високорозвинену індустріяльну совєтську державу. Вона витоплює сталі приблизно стільки ж, скільки Західня Німеччина. На Україні видобувається багато вугілля, є велика машинобудівельна промисловість". („Коммунист", ч. 6, 1957).

На пленумі київського обкому партії в квітні сказано, що лише „київський економічний район стане одним з головних продуцентів цукру в країні. Він даватиме більше як половину загальносоюзної продукції цукру".

„70 процентів продукції цукру зосереджено в Українській ССР; вона має всі необхідні умови для дальшого значного побільшення продукції цукру". („Коммунист", ч. 6, 1957).

В цьому році заплановано збільшити видобуток вугілля по СССР на 27,2 мільйона тонн. Половину цього всесоюзного приросту, тобто 13,6 тонн, має йти на забезпечення центральних районів Росії. Тепер в Москві опрацьовується плян електрифікації з а л і з н и ц і Москва-Донбас, щоб нею довозити донбасівське вугілля в московський промисловий район. Між іншим вугілля видобувається і в Московському басейні, але воно значно нижчої якости від донбасівського.

На Україні сконструйовано найновішу модель реактивного пасажирського літака, якому надано ім'я „Україна". Модель цього літака недавно випробувано і тепер почато його серійне виробництво. Ново-Краматорський машинобудівельний завод сконструював один з найпотужніших у світі гідравлічних пресів. І в інших ділянках промисловість України грає провідну ролю.

Коли ці відомості про стан промисловости України і про її вагу у всесоюзному маштабі не оприлюднювались, то в СССР загально твердилось, що вага господарства України становить 18 проц. союзного господарства. Тепер не згадується цих 18 проц., в обличчі опублікованих даних вони виглядають фальшиво. Ці 18 проц. говорили не про фактичний стан, а служили засобом маскування колоніяльного характеру української економіки.

В СССР назрів економічний конфлікт. Населення гостро відчуває експлуатацію Кремлем. Економічний конфлікт набирає соціяльного і н а ц і о н а льного характеру. Московська пропаганда останніми роками безнастанно твердила, що в минулому й тепер російський нарід подавав безкорисливу економічну допомогу українцям. В це сьогодні не вірять на Україні, мабуть, і найвідсталіші люди. І те, що сьогодні московський центр пішов на „поширення прав республік" — це не з доброї волі. До цього він був змушений. Перебудова керівництва народним господарством зумовлена не лише економічними, але й політичними мотивами. Журнал „Плановое Хозяйство" (ч. 1, 1957) про це говорить так: „. . . поширення прав союзних республік дозволяє послідовно здійснювати ленінську національну політику в господарському та культурному будівництві, різносторонньо враховувати національні особливості та місцеві ресурси кожної республіки і сприятиме дальшому зміцненню союзних республік . . ."

Московський центр з острахом іде на ці вимушені поступки. З одного боку, московська верхівка заспокоює „деяких товаришів", які побоюються, що поширення прав республік приведе до втрати контролі над ними Москви. З другого боку, ця верхівка бореться з тими правами, які вона на папері надає республікам. В кінці минулого і на початку цього року совєтська преса дуже невиразно писала про якісь антигромадського характеру виступи деяких українських письменників, їм закидалося мало що не хуліганство. Тепер „Комуніст України" (ч. 2) вияснив цю справу. Журнал пише: „Деякі літератори, наприклад, неправильно зрозуміли заходи комуністичної партії, спрямовані на поширення прав союзних республік. Партійна організація змушена була вказати А. Малишкові і М. Шумилові, що вони невірно тлумачать деякі питання національної політики".

В Дніпропетровську на одних зборах робітник Пилипенко сказав: „Нам в Дніпропетровську потрібне не безправне міністерство, а наділена широкими правами рада н а р о д н ого господарства". Цьому робітникові теж напевно вже сказали, що він невірно тлумачить „деякі питання національної політики".

Л. Лиман

УКРАЇНСЬКІ ЛІКАРІ В АМЕРИЦІ

(Рефлексії з нагоди Загальних Зборів УЛТА)

Недавно в „Свободі" надруковано повідомлення про Загальні Збори Українського Лікарського Товариства в Америці, що відбулися 1-го червня ц. р., і про сполучені з цими Зборами бенкет і баль, які мали своє місце в Ню Йорку, в приміщеннях готелю „Вандербілт".

Здавалося б, що це звичайна собі приписана статутом подія, яка відбувається щорічно на терені також інших товариств, а в цьому випадку стисло професійного, та яка не вимагає ширшого заінтересовання збоку українського загалу.

Але вже самий факт існування такої поважної щодо числа членів організації українських лікарів змушує нас призадуматись, що в становому складі українського масиву в Америці в останніх часах зайшли далекосяглі та основні зміни. Многогранна диференціяція, як ознака розвиненої національної спільноти, спричиниться тут, на терені ЗДА, до збагачення нашого національного життя, піднесення авторитету і питомої ваги українства, спричиниться до дальшого викорінення комплексу меншовартости і становитиме поважний вклад у розбудову загальноамериканського значення.

Лікарська спільнота представляє собою переважно збір одиниць вищого інтелектуального рівня, які в даних обставинах становлять краще матеріяльно ситуовану верству і родини яких, як суспільна клітина, повинні ставати культурними осередками на відповідному рівні. Це є наявним доказом скріплення нашого національного потенціялу і ваги української спільноти у тій країні.

Чи не важливішим з точки громадського погляду є те, що згадані Загальні Збори в ході переведеної на них дискусії дали нам можливість запізнатися з духовістю української лікарської спільноти та напрямними праці Товариства в минулому і найближчому майбутньому.

З радістю треба ствердити, що, крім порушених важливих організаційних справ і справи вже існуючого українського лікарського журналу, проблема обов'язків лікаря як громадянина вибивалась на перше місце в дискусії на Зборах і в деяких промовах на бенкеті. Тим способом вдалось зазначити, що український лікар тут, в змінених обставинах у прибраній Батьківщині, хоче прищепити добру традицію і добру славу українського лікаря, принесену з рідного краю, та продовжувати корисну працю таких корифеїв і піонерів на ниві народного здоров'я, як д-р Озаркевич, д-р Куровець, проф. Панчишин, д-р Тит Бурачинський, д-р Варвінський, а також доповнити вже давніше започатковану на цьому терені працю д-ра Сіме948ича з Шікаго і бл. п. д-ра Кібзея.

Хто ж як не лікар зобов'язаний цікавитись такими проблемами як опіка над стариками, засновування клінік для діягнози, доступних для ширшого загалу, опіка над дітьми в садках і школах, опіка в літніх таборах молоді, проблема виховання дітей і молоді, справа боротьби з алькоголізмом і наркотиками? Крім суто суспільно-лікарської ділянки, лікар, який має ширший контакт з публікою в своїй праці, має змогу пропагувати нашу українську справу, а своєю участю, головно на теренах з малою кількістю населення, в громадських установах може спричинитись до збудження і пожвавлення їх діяльности. Індивідуально у к р а ї нський лікар, залежно від особистих матеріяльних засобів, може і повинен допомагати нашому рідному мистецтву, нашим культурним та науковим установам і ставати поважним консументом української книжки.

Немаловажною справою для українського лікаря є можливість праці в загальноамериканських харитативних та лікарських організаціях і в наукових інститутах. Через вклад в загальноамериканську духову скарбницю зможемо також піднести вагу нашого імени!

Витривала діяльність членів УЛТА з його головним завданням стояти на сторожі лікарської етики і плекати традиції громадянського обов'язку дасть запоруку, що в майбутньому на цьому терені громадянство перестане цінити виключно тільки професійні здібності лікаря, але звикне розуміти також його позицію і вагу в суспільній праці.

Для лікаря старшої генерації, який був свідком, на протязі майже півстоліття, повільного росту наших лікарських кадрів у тяжких умовах в рідному краю і тут на еміграції, останні Збори були моментом радости і надії, що добра слава українського лікаря не загине, коли ті, що приходять на зміну, спираючись на доброму знанні свого фаху, виконують чесно свій обов'язок керовані добром пацієнта і громадянства.

Наприкінці належить зазначити, що надії на успішну та корисну-працю нашої організації лікарів збільшаться, коли вдасться включити в її членство поважне число тут народжених лікарів українського походження і тих „новоприбулих" лікарів українців, які з різних причин ще не знаходяться в наших рядах.

Senior

БЛИЩИТЬ ВИНОГРАД . . .

Блищить виноград,
Ніби дощик рясний.
Він чистий, як небо,
Як сонце, ясний.

Говорять, що в соках
Вирує блакить,
Що зір виноградаря
В ньому горить.

Що труд і любов
Є у гроні п'янкім,
Що гори Карпатські
Відбилися в нім.

ЮРІЙ ГОНДА

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У ЗДА

ШЕВЧЕНКО

Річник 6.

(10)

Володимир Дорошенко

СТОЛІТТЯ ШЕВЧЕНКОВОГО ЩОДЕННИКА

Сам він відмітив це в своєму Щоденнику під датою 20 червня 1857 р. Пишучи про свої муки примусової солдатчини, де над людьми так жорстоко знущалося кожне найменше навіть начальство, він зазначає: „Все це невимовне горе, всі роди приниження й наруги минули, наче б то не зачепили мене, найменшого сліду не зоставили по собі".

І справді, в Щоденнику бачимо Тараса Григоровича майже таким самим, як схарактеризувала його свого часу княжна Варвара Рєпніна в своїх листах до Ейнара. Точнісінько такий самий, не зважаючи на пережиті злигодні, з тими самими великими чеснотами й часом майже дитячою легкодушністю, над якою так уболівала княжна, що так його любила за його щирість, простодушність, лицарськість і добрість.

Виступає Шевченко в Щоденнику таким самим, як і колись, ворогом усякого насильства, протестантом проти тиранії, оборонцем пригнічених, з серцем повним любови до людей взагалі, а гнаних і мучених зокрема.

Досить прочитати рядки, присвячені товаришам недолі, землякам-солдатам — колишньому кріпакові Скоболеву або Андрієві Оберемєнкові, буфетникові-музиці Панову, або трагічній долі занапащеної офіцером дівчини (19. XII), гнівні єреміяди на адресу „неудобозабиваємого Тормаза" (Миколи І-го) та його сатрапів (19. VI. та в інших місцях).

А хіба не зворушує запис 11 липня 1857 р. про відбитки на засохлій грязі мініятюрних дитячих ніжок, — Тарас Григорович, як знаємо, дуже любив малих дітей.

Але бував він і легкодушний, як колись і перед засланням, на що нарікала княжна Варвара. Словом, кажучи за Франком, був Шевченко справді „цілий чоловік".

Дуже влучно і зворушливо змалювали Шевченкову постать за його Щоденником акад. С. Єфремов і проф. П. Зайцев.

„Читаючи Щоденник, — пише П. Зайцев, — маємо змогу оглядати правдивий духовий автопортрет геніяльного письменника — безпосередньо знайомитися з усіма рисами його вдачі, з його моральними та психічними прикметами, і це пособляє нам глибше й легше розуміти всі інші його твори та події його життя . . . Шевченко в своїх щоденних записках — це живе втілення колись ним самим змальованого ідеального образу „царя волі, штампом увінчаного", що зберігає силу духа й чистоту незачерствілого серця навіть „в муці, в каторзі", і тому „Щоденник" його матиме виховне значення в усіх поколіннях нашого народу, як документ незламности людської душі, коли вона справді велика".[3]

III

Вперше на вагу Шевченкового Щоденника звернула увагу редакція журналу „Основа", на сторінках якої друкувався він більшими уривками в рр. 1861-62. Редакція зазначала, що читачі побачать у ньому поета таким, яким він насправді був.

„За життя Тараса Григоровича, — пише редакція у вступній замітці („Основа", 1861, травень, ст. 6), — Щоденник його майже нікому не був відомий; він був подарований, під тайною, найближчому приятелеві покійного, М. М. Лазаревському, якому всі почитателі поета зобов'язані, разом із нами, вдячністю за дозвіл поглянути ближче на цю просту, сильну, щиромистецьку натуру, на це глибоко-сумне але повчальне, героїчно-видержане життя. Тільки із Щоденника можна довідатися, скільки дитячої щирости й мужньої самосвідомости, скільки людяности, можна сказати — благости, було в чистому серці нашого Тараса. Із Щоденника й деяких поетичних його признань стає ясним, що дало йому силу витерпіти гірку свою долю: безмежна любов до народу, безперестанне спочування до всього, що терпить, у цьому чудовому світі, краса якого незмінно була йому притаманна, як мистцеві: от що захоплювало його до забуття про себе самого, про свою власну долю.

Він був добрий тою високою добротою геніяльного розуму й серця, без якої для людини неможлива справжня велич".

Але в повному вигляді Щоденник тоді не міг появитися і з цензурних причин, і тому, що ще жило багато тих людей, про яких згадував у ньому автор. Через це редакція, як сама це зазначає, „змушена була попропускати деякі місця, де різко висловлюються і його обурення, і ненависть, і жовчні присуди, і глузування".[4] Совєтські автори тепер лають редакцію „Основи" за цю купюру. Мовляв, українські націоналісти, „йдучи навзаводи з царською цензурою, намагались всіляко обтяти, спотворити текст Щоденника, позбавити його політичної гостроти" і т. д.[5]

[3] Див. П. Зайцев, передмова до X тому „Повного видання творів Т. Шевченка" Українського Наукового Інституту у Варшаві, Варшава-Львів, 1936, стор. 2-3.

[4] „Основа" 1862, кн. 8, стор. 19-20.

[5] Див., напр., хоча б передмову Айзенштока до московського видання Щоденника 1954 р., стор. 18. Майже те саме читаємо і в передмові Л. Стеценка до київського видання Щоденника з того таки 1954 р., стор. 10-11. Це, очевидно, данина совєтському режимові, за якого не можна писати про Шевченка, щоб не лаяти його українських друзів.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Амстердам, Н. Й.

Поклін жінкам-героїням та 500 жертвам в Кінгірі

Заходом місцевого відділу С-УА, який очолює п. Стефа Воднар, влаштовано 31 березня ц. р. Свято Жінок-Героїнь. Свято відкрила п. Ірина Хрептовська. У своюому слові насвітлила ряд героїчних постатей, що в історії української нації "стали безсмертними та візвала присутніх одноохвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять Поляглих. З черги місцевий хор під батутою п. дир. В. Воднара відспівав „Ви жертвою в бою".

Опісля слідував доклад п. І. Хрептовської. В змістовному рефераті прелеґентка змалювала вірний образ розвитку національної духовости української жінки, починаючи від часів кріпаччини аж до нинішніх днів. Довше задержалась вона над постатями жінок - героїнь, які активно включились у Визвольні Змагання та склали своє життя на жертівнику Батьківщини. Згадала жінок героїнь II світової війни, коли порив жінок-одиниць впливав на маси, з якої багато вступило до УПА.

На засланні в таборі Кінґірі пішло на певну смерть 500 українських жінок в обороні друзів, пам'ятаючи про слова Христа Спасителя: „Блажен той, хто душу свою положить за други своя". Цей реферат зробив на всіх присутніх глибоке враження.

В дальшому слідували декламації у виконанні пластунки Хр. Вішко та уч. Л. Римар. Виконання усіх хорових точок було на високому рівні, що належить завдячувати і диригентові п. Воднареві і хористам, що не жаліли труду, ні часу на проби. Останньою точкою була інсценізація „На могилі півтисячі смертей", підготована п. проф. Я. Юрчуком, який виявив себе під час попередніх святкувань. Тло сцени (картина роботи п. В. Микитюка) представляло трагічну дію, де 500 жінок, узявшись за руки, творили живу барикаду проти залізних потвор. На сцені напис „500", який спливав кров'ю. Від хреста до Тризуба, стелився чорний серпанок, що наче шлях жалібний, ішов із Караґанди в Україну і голосив, що згинули найкращі її доньки в обороні прав народу. Біля могили стояла чорно зодягнена жінка з дівчинкою та хлопчиком, які держали вінок, прикрашений синьо-жовтими і чорними лентами. Мати (п. С. Вішко) оповідала дітям про жінок-героїнь, які гордо віддали своє життя. В тому менті з'явилася, постать одної із 500 (п. С. Бабяк), яка вміло відтворила образ кінґірської боротьби. Сценічна картина закінчилася „Молитвою" п. Свідерської, яка рецитувала з надзвичайним чуттям. Ця картина викликала потрясаюче враження на всіх приявних.

Свято пройшло з повним успіхом та залишиться глибоко в пам'яті. Треба відмітити, що відділ СУА в Амстердамі, хоч малий чисельністю, але дуже активний та належить признання йому за постійне удержування своїми фондами дитячого садка в Реґенсбурзі в Німеччині. Було б побажане, щоб загал українського жіноцтва в Амстердамі включився активно в корисну працю місцевого відділу для добра української спільноти.

О — К

Филаделфія, Па.

ПАМ'ЯТІ бл. п. ТИМКА СЛОБОДЯНА

З нашої громади відходить все більше старих українсько-американських піонерів, тих, що твердою, мозолистою рукою здвигали тут церкви, школи, союзи і т. д., і цим клали фундаменти сили американської держави.

Як було згадано у „Свободі", 27-го травня 1957 року українське громадянство в Америці понесло свою чергову втрату в особі Тимка Слободяна, який осиротив три дочки, — Ксеню, Настю (у Филаделфії, до проживав) та Меланію в ріднім краю.

Покійний підтримував активно і жертвенно Сестер Василіянок, дім старців, українську сиротинську школу, Братство св. Володимира, Український Народний Союз, українських інвалідів, та безліч інших українських установ. Покійний був людиною сильної і твердої вдачі, скоріше міг зламатися, але ніколи не вгнувся. Він родився 1880 року в Настасові, повіт Тернопіль, відбув військову службу при кавалерії австрійської армії, і напередодні 1-ої світової війни, 1914 року прибув до Америки. На 36-ому році життя він втратив жінку, яка залишилась була в краю. Не зважаючи на молодість, він вдруге не одружився, казав, що присягав тільки раз і тільки одній. Покійний не був суспільним діячем, як його молодші брати Степан чи Роман (який є тепер головним касиром УНС), але як згадано, одним з тих, що кладуть фундаменти життя. Він не пристосовувався до „моди", яка до нас так фальшиво підкрадається, але своє любив, шанував, та ставив понад все. Кожне свято святкував з найбільшою відданістю до Бога й свого народу. Впр. о. В. Головінський, який 31-го травня 1957 року похоронив Покійного, сказав: „Я у бл. п. Тимкові бачив завжди вірного парохіянина, який умів слідкувати за законами Божими, та розпорядками вищих властей". Дійсно, Покійний ніколи не опускав Богослужби, а важливіші свята відзначував тим, що не раз навіть останній сотик складав на національні цілі. Коли по похороні родина зібралась на жалобне прийняття, брат Покійного п. Роман Слободян згадував: „Мій покійний брат не був ділчем, але був батьком та воякoм, що вірно стояв на службі свого народу. Його життя нагадувало філософію д-ра Швайцера, бо він шукав щастя в щасті інших".

Цінні спогади про покійного розповів присутнім п. Михайло Вишиванюк. Він закінчив тим, що постать Покійного зобов'язує нас до жертви, та запропонував збірку на пам'ятник Шевченка. Збірку перевів секретар 105-го УНС-відділу, п. Іван Ракочий. Вона дала 50 долярів.

Жертви зложили: Роман Слободян $10. по $5: Михайло Вишиванюк, Стефан Слободян, Данило Слободян, Галина Слободян, Юрій Марущак. По $2: Роман Карбівник, Григорій Слободян, Ткачинський, П. Савчинський, К. Шпікула, І. Ракочий. По $1: М. Процюк, М. Диміцький і Й. Білинський. Гроші вислано до канцелярії УНСоюзу.

М. Диміцький

Гіббінг, Міннесота

Українські писанки одушевляють американців

В рудокопному дистрикті Міннесоти, на добре відомій в цілій Америці Місабі гранд Рендж живе невелика група українців серед інших численних національностей. Для пропаґанди української справи не існує тут стільки можливостей, як там, де українські люди живуть у більшому числі. Від двох років вибрали ми як засіб заінтересування чужинців Україною те, що у великодному часі уладжуємо виставки наших писанок. Показалося, що справді варто заглянути до скарбниці рідних національних цінностей, щоб виявити, що ми не такі навіть бідні, як говориться.

Минулого року така виставка пройшла з великим успіхом в міській бібліотеці в Чізголм. Цього року відбулася імпозантна виставка писанок в прекраснім приміщенні міської бібліотеки в Гіббінг, столиці М. Айрон Рендж. Виставка мала гасло: „Українські писанки — символ віри Українського Народу в остаточну перемогу справедливости над темними силами комунізму". Цей напис англійською мовою сповіщав про це глядачів, які два тижні відвідували виставку.

Виставку зорганізували панство Пундики, які постаралися про гарні експонати писанок із приватних збірок пані професорової Гайдак і проф. О. Грановського із Ст. Пол. Під час виставки місцева преса помістила вістки про Україну та її культуру.

Кульмінаційною точкою виставки був показ писання писанок панями Павлюк, Гайва та паном Горбуль, всі троє з Мінеаполісу. Цей показ викликав заінтересування і подив американців. Пані Павлюк і пан Горбуль, українці третьої ґенерації, роджені в Америці, а пані Гайва, скандинавка, кружина лікаря українського походження.

Крім обов'язкових кисток, воску, фарб, свічок та яєць, наші гості привезли ще з собою зразки великодного печива, яке пишалося на столі під час показу писання писанок.

Під час складної штуки писання пані Павлюк із чаром переплітала її технічними поясненнями та леґендарними оповіданнями.

Досягнення наших столичних приятелів можна порівняти тільки до відомого історичного (хоч може і дуже стереотипного!) — Вені, віді, віці! По двогодиннім показі, від'їхали пані до Міннеаполісу (250 миль!), з'єднавши симпатії чужинців і для себе і для України. Все гідно, безкорисно, без великого шуму!

Зайвим хіба буде розводитися над висновками і ремінісценціями, які приходять при такій нагоді до голови на тему українського життя на еміґрації, де стільки зуживається енерґії на зайве і непотрібне.

Результати й ефект такої скромної, безпретенсійної праці, диктованої любов'ю до свого рідного і бажанням зробити добру прислугу далекій Україні, не проходять безслідно навіть серед метушливого і діловитого життя американського середовища.

Володимир Березюк

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 18-ти мільйонового майна організації!

Мирфі і Дюї про сильну закордонну політику в поборюванні комунізму

Вашингтон. — Заступник державного підсекретаря Роберт Мирфі промовляв на закінченні шкільного року в Католицькому університеті і сказав, що ЗДА мусять вести „найсильнішу закордонну політику", щоб поборювати небезпеку, яка грозить від комунізму. Він заявив випускникам, що мусітимуть добре змагатися, щоб вести перед в порівнянні з совєтськими конкурентами, які на всіх ділянках стараються випередити ЗДА. — Колишній нюйоркський губернатор Томас Дюї промовляв на закінченні шкільного року в Рачестерському університеті і домагався, щоб допомога закордонові була постійна, щоб можна було вести сильну закордонну політику та запевнити перемогу в „боротьбі на життя і смерть", яку ведеться між вільним світом і „світом невільничим". На думку Дюї, видатки на допомогу закордонові є дуже малі в порівнянні з видатками на нашу власну оборону, але моральне значення допомоги закордонним країнам є далеко більше від долярових сум.

Не можна зменшувати податків коштом бюджетового дефіциту

Вашинґтон. — 30 фінансових фахівців зізнавали на Підкомісії при Спільній Конґресовій Економічній Комісії і заявилися проти того, щоб зменшувати прибуткові податки навіть і тоді, якби федеральний бюджет виказував дефіцит. Таке саме становище займає і голова цієї підкомісії демократичний конґресмен Вілбур Д. Мілс, фахівець від податкових і фінансових справ. Ці фахівці погоджуються ще і в таких пунктах щодо народної економіки. 1. Федеральні видатки в 1958 році будуть більші від запропонованої урядом суми 71,800-999.000 долярів, хоч Конґрес зможе зменшити бюджет на кілька більйонів долярів. 2. Існує добрий вигляд на розвиток економіки в цьому і найближчому році. 3. Уряд всіми способами мусить поборювати інфляційні тенденції в господарці країни.

30 американських фармерів відлетіли до СССР

Ню Йорк. — 8-го червня з летовища в Ню Йорку відлетіло до СССР 30 американських фармерів із стейтів Іллиной і Висконсин, щоб „показати народам за залізною заслоною, що американці не є такі злі, за яких їх уважають". Цю прогульку американських фармерів зорганізував директор фармерського відділу радіостанції в Рокфорді, Іллиной — Лес Дейвіс, який в листопаді минулого року конферував в цій справі з представниками совєтської амбасади в Вашинґтоні. Фармери будуть в Москві, звідки виїдуть до Ленінґраду і Києва. В Ню Йорку вони мають бути вже 24-го червня. Фармери признались, що мусіли уживати різних „дипломатичних" штучок, щоб дістати дозвіл на виїзд до Москви від своїх жінок. Представник державного департаменту дав фармерам вказівки, як мають поводитися в СССР, щоб не напитати собі клопоту від совєтських урядників.

Комуністичний Китай „унезалежнюється" від СССР

Гельсінкі. — Впродовж одного місяця комуно-китайські дипломати у Фінляндії і інших східньо-европейських країнах підкреслювали бажання комуністичного Китаю нав'язання тісніших безпосередніх взаємин з европейськими державами, — стверджують закордонні кореспонденти у столиці Фінляндії. Ця остання нагода трапилась під час перебування у Фінляндії з офіційними відвідинами Хрущова й Булганіна. За іронічними пресовими коментарями — досить смішно виглядає очевидне бажання комуністичного Китаю суперничити з Москвою щодо політичних і господарських впливів у тих европейських країнах, які — як Фінляндія — не хочуть комунізму ані совєтського, ані китайського зразку і не квапляться до затіснювання із ними будь-яких взаємин. Все ж закордонні кореспонденти і дипломати з зацікавленням стежать із Фінляндії, як найближчої безпосередньої сусідки Совєтів, за щораз виразнішим намаганням комуністичного Китаю знівелювати в широкому світі переконання, що комуністичний Китай — це совєтський сателіт. Заповіджені відвідини Мао Тсе-тунґа у Москві, у Варшаві і мабуть у Празі мають служити цілі — здобути собі безпосередній вплив, а не через Москву, на відносини серед европейських сателітів.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ПОВТОРИЛИСЬ КАРТИНИ З „ДЕПРЕСІЇ"

Люди, що пам'ятають фінансову кризу в Америці в роках 1930 — 34, або добу т. зв. депресії, пам'ятають теж про довгі хвости людей в районі банків, що терпеливо або й ні чекали на свою черґу, щоб вибрати свої ощадності. Звичайно було так, що чекали даремно, бо банки не могли достачити досить готівки, потрібної до виплати своїм клієнтам. Треба було ліквідувати позички, морґеджі і цінні папери, а це забирало не лише багато часу, але й клопотів. Ніхто не одержав звороту на 100 відсотків. Залежно від господарки банку, власники вкладів дістали певний відсоток, а були й такі, що нічого не дістали!

Ну, але це була депресія! Тепер в Америці добробут і добра фін. коньюнктура. Депресія навчила людей і державу, так що одні і другі стали більше обережними. Люди щадять тепер більше, як колинебудь дотепер. Держава видала ряд розпоряджень і покликала до життя державну інституцію, яка ґарантує людям вклади до висоти 10 тисяч долярів. Тому люди щадять в тих банкових заведеннях, що мають таку забезпеку державної влади. Але не всі банкові інституції подбали про таку забезпеку, бо вона коштує грубі гроші. Не всі можуть бути прийняті до Федерал Іншуренс Корпорейшен. Членами Федеральної Асекурації можуть бути лише реґулярні банки і щаднично-позичкові спілки, що ведуть діловодство і бизнес згідно з вимогами тої установи. Звичайно асекурація коштує і, як все добре йде, її не треба, але як біда, тоді вона дуже потрібна. Зовсім так, як з обезпеченням в Союзі. Люди кажуть: — нащо мені обезпечення, ми всі здорові, вмирати не збираємось, а в додатку в старім краю ніхто себе не обезпечував, хоч вмирали цілі села. А проте, тепер в часі великого американського фінансового ренесансу можна було в Шикаґо в місяці квітні бачити картини фінансової паніки, що нагадувала сумної слави депресію з-перед чвертьстоліття! На перший погляд це неможливе. Банкові інституції просперують, ростуть, платять зобов'язання. А проте стейтовий авдитор, що переводив зі своїм штабом контролю, знайшов недотягнення і перетягнення не лише в книжковому діловодстві, але й практичних фінансових потягненнях, що не відповідали кодексові бизнесової етики.

Три щадничі інституції замкнено і донині вже другий місяць вони не діють. Зате в середині працює стейтовий авдитор і приготовляє свій рапорт для стейту і для вкладчиків. Перших три дні народ облягав закриті установи, але обложені не дали їм викупу і вони спокійно розійшлися домів. Є певним, що справа закриття згаданих установ вже довго не потриває, але довше потриває ліквідація виплат вкладчикам. В додатку кожна ненормальна атмосфера приносить втрату і кошти. Вкладчики не одержать повної суми своїх вкладів, а установи хоч відчинять двері на бизнес, теж будуть мати в початках втрати. Треба знову довшого часу, щоб здобути довір'я серед людей. А де ж держава спитає дехто? Чому не рятує людей в біді? Закриті спілки, одна з них в українській дільниці, не мали державної забезпеки вкладів. А виглядало, що мала, бо була дуже солідною інституцією. Багато українців потерплять втрати не лише тому, що не вкладали свої ощадності до наших кредитових спілок, які мають федеральну забезпеку, але тому, що не провірили, чи спілка, про яку мова, таку асекурацію мала. Шикаґівський щоденник „Шикаґо Америкен" приніс з нагоди замкнення позичкових кас знаменну редакційну статтю на тему закриття і державної ґарантії вкладчиків. Посередині статті вміщена емблема Федеральної Ґарантії вкладів до 10 тисяч долярів, а під нею підпис „Дійсна Ґарантія". І дійсно так. Щадження гроша полягає не лише в депозитах гроша в щадничих інституціях, але теж в таких інституціях, що мають державну ґарантію. Тоді ощадності не раз навіть цілого життя не пропадуть, бо держава, а зокрема Америка, ніколи не збанкротує!

Петро Пуцило

● Княжна Ксеня і Ніна Романови-Міхайловичі продали нумізматичну колекцію російських монет і медалів, оцінювану на 500,000 долярів. Ця колекція переховувалася в банку в Синсиннаті, Огайо і складалася з 10,000 монет і 4,000 медалів. Колекцію купила група купців із Огайо, очолювана Соломоном Капланом. Скільки за неї заплачено — невідомо.

ВІД ОСЕРЕДКУ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Дирекція Осередку Української Культури й Освіти у Вінніпеґу має приємність повідомити шановне членство Осередку, українське громадянство, що Осередок дістав чартер інкорпорації згідно з законами провінції Манітоби, 12 квітня 1957 року, з тією самою сферою діяльности і внутрішньою основною конституцією, як було до інкорпорації. Все членство, в тих самих категоріях, увійшло в склад Осередку, як інкорпорованої організації. Відділи Осередку в інших провінціях Канади можуть дістати, у випадку потреби, урядову реєстрацію їх провінції на підставі основного чартеру Осередку.

За Дирекцію ОУКО:
Проф. П. Юзик, президент

ВИСТУП ПЛАСТУНОК НА ВЕСНЯНОМУ ФЕСТИВАЛІ В КЛІВЛЕНДІ

Клівлендський Культурний Город 27 квітня 1957 року влаштував міжнаціональний виступ під назвою „Спрінґ Фестівал Діннер" в Ветлен Авдит. В цій імпрезі виступала група пластунок в національних танцях. Юначка Зірка Кавка відтанцювала в прегарнім гуцульськім строю балетову точку під назвою „Спомин з гір". В народних танцях виступали пластунки: Мирося Фур, Маруся Фур, Люба Стецяк, Віра Палчинська, Зеня Немилович і Квітка Салук.

Виступ української молоді перед американською публікою був під кожним оглядом успішний. Підготовляла до виступу пані Кавкова.

П. О.

Фахівець про фізичну млявість американської молоді

Ешвілл, Північна Каролайна. — Управителька інституту фізичної придатности панна Банні Продден промовляла на зборах Генеральної Федерації Жіночих Клюбів і заявила, що американські діти, „виховані на телевізії, родинному авті і шкільному автобусі", не виявляють потрібної фізичної здібности, як це стверджується під час різних тестів. Панна Продден недавно була найменована на члена Дорадчого Президентового Комітету для Справ Придатности Молоді. Вона досліджувала фізичну придатність 4.800 американських дітей і більш як 3.000 европейських, і ствердила, що 59 відсотків американських дітей не відповіло вимогам тесту, а між европейськими дітьми фізичнонездібних було тільки 8 відсотків. На думку панни Продден треба, щоб американські діти займалися більше грами і руханкою та фізичною працею, — а не тільки спортом, бо тільки тоді можна буде буде виховати здорову націю.

60 більйонів долярів на збільшення нафтової продукції

Ню Йорк. — Голова нафтової компанії „Тексас" Авґуст С. Лонґ заявив в Торговельній Палаті в Ню Йорку, що нафтова продукція хоче інвестувати впродовж найближчих років 60 більйонів долярів, це значить два рази більше як впродовж останнього десятиріччя. Майже половина з цієї суми має бути інвестована в нафтовий промисл закордоном. Але це залежатиме від того, чи уряди закордонних держав зрозуміють, що чужий капітал любить іти до тих держав, де є впорядковані політичні і економічні відносини, щоб власники інвестицій знали, що їхні капітали не пропадуть.

Справа зникнення д-ра Ґаліндеза в конґресовій підкомісії

Вашинґтон. — Виконний асистент державного секретаря Рой Ричард Риботтон заявив в Підкомісії Закордонних Справ в Палаті Репрезентантів, що державний секретар не перестає цікавитися справою зникнення американського громадянина летуна Джералда Л. Мирфі, яке сталося у зв'язку зі зникненням д-ра де Ґаліндеза. Д-р Ґаліндез зник в Ню Йорку 12-го березня 1956 р., а летун Мирфі зник в Домініканській Республіці 3-го грудня 1956 року. Голова підкомісії конґресмен Брукс Гейс повідомив журналістів, що державний департамент зажадав дальших інформацій від домініканського уряду в цій справі. Існує підозра, що домініканські аґенти викрали д-ра Ґаліндеза, а летун Мирфі перевіз його до Домініканської Республіки, де його пізніше також зліквідували як свідка ліквідації д-ра Ґаліндеза.

Короткі Вістки

● **З Оттави**, Канада, повідомляють, що в північній Альберті з літаків завважено 9 чорно-білих американських журавлів. Це найбільше завважане досі в одному місці число цих птахів в ранішньому часі. Всіх чорно-білих журавлів у цілому світі нараховують 29, з того числа на волі 24 і в зоопарках 5 (в Ню Орлінсі і Сан Антоніо).

● **Речник Комісії Об'єднаних Націй** для дослідження мадярської революції заперечив плітком, начебто теперішнього комуно - мадярського прем'єра Імре Надя совєтські опричники тортурами примусили піти їм на службу. Ця комісія, переслухавши тисячі мадярських втікачів, не найшла потвердження цих пліток.

● **В Гобокені, Н. Дж.**, відбувся „найбільший у світі „спаґеттовий фестиваль", в якому взяло участь 50,000 осіб і під час якого зужито більше як 6,000 тонн макоронів (спаґеттів) із помідоровим сосом і м'ясними галушками. Прибуток з фестивалю призначено на будову шпиталю.

Спорт

ФІНАЛ ЗДА: КЮТІС — УАСТ РАЧЕСТЕР

Шикаґо, 26 травня. — ФК Кютіс, Сент Луїс виграв „малий фінал" ЗДА — перемагаючи вдруге чемпіона стейту Іллиной — СК Швабен Шикаґо 2:1. Перший матч у Сейнт Луїс, закінчився подібним результатом — 2:1 в користь першуна Мизурі. Кютіс, — який держить звання аматорського чемпіона ЗДА 1956, по перемозі над Тризубом Филаделфія, виграв цього року професійний чемпіонат Америки 1957, нокавтуючи Гакоаг Ню Йорк 3:0, 3:1. Кютіс — як аматорський фіналіст західньої зони ЗДА, зустрічається з українською командою УАСТ-Рачестер у „ґренд файналі". Українці — два роки з черги боються за аматорський примат Америки.

Фінал — відбудеться в Сент Луїс, 9 червня 1957, год. 3,00 по полудні.

Богдан Прудиус

З ФУТБОЛЬНОГО ФРОНТУ „КРИЛ"

Шикаґо, 26 травня. — Подібно, як місцеві „Вайт Сакс" у бейзболі прямують милевими кроками в напрямі чемпіонату чи евентуального „світового мистецтва", розторощуючи опозицію направо і наліво (не виключаючи могутніх „Сикіс"), так само юньйори СК СУМА „Крила" за меншу ставку та все ж не з меншим завзяттям промощують собі шлях до першенства у своїй клясі. Насьогодні вони є власниками 10-ти точок на 10 можливих, перемагаючи своїх дотеперішніх противників „Літс" (4:1, 2:1) „Гакоа" (5:0, 5:0) і „Швабен" (3:1) з імпонуючим дорібком воріт 19:3. Після першого слабого сезону минулого року, коли то виграна була справді великою рідкістю (що одначе не бентежило молодих ентузіястів футболу), в цьому році склад доповнено новими змагунами та під бачним оком менаджера О. Тягнибока насьогодні юньйори „Крил" йдуть все вперед. 19-ма стріленими ворітьми поділилися по 5 — А. Гординський і С. Боднар, Б. Петриця 3, А. Врублевський та В. Федина по 2, І Дутка та А. Субота по 1.

Перша команда „Крил" в тому ж часі розіграла лише четверо змагань, в тому трос виграла. В останніх з них, 26 травня ц. р., вона перемогла з несподівано високим результатом тверду польську одинадцятку „Гузірс" 5:0 (3:0) з Іст Шикаґо. На виграну склались добрі загранния всіх ліній „Крил", де в нападі особливо вирізнялася ліва сторона О. Галів — Ю. Куляс. Місце відсутнього в нападі Павла Надзікевича, що його покликано до військової служби, добре заповнили на зміну Я. Перун і Ю. Кашуба, при чому кожний з них спричинився по одному разі у ворітному дорібку дня, де крім них „фіґурували" ще Ю. Куляс (2) і Д. Дахнівський (1). Ярослав Скочиляс на воротах випрацював заслужено свій другий „шат-авт" сезону.

В передматчу резерва „Крил" перемогла резерву „Гузірс" рахунком воріт 5:2 зі стрілів Б. Ванчицького і Ю. Кашуби по 2 та В. Карпова одного.

Х.

ЛЕВИ — ФАЛЬКОНС 6:1 (1:1)

Неділя 2 червня. — По трьохтижневій перерві Леви розіграли чергові мистецькі змагання із польською дружиною Фальконс та перемогли їх у відношенні 6:1. Добуті дві точки примістили Левів на першому місці в табелі перед дружинами Іґелс та Швабен. Перемога Левів хоч і так висока циферно, при більшій співпраці змагунів могла б бути ще вищою. В першій половині змагань Леви, хоч і перевищали противника технічно, не зуміли використати ряду нагод і добули тільки одні ворота. В другій натомість, Левам пощастило. Леви фізично витриваліші, накинули ще більше темпо, а знеможений вже противник обмежився тільки до оборони, яка їм теж не вдалась. В цій половині Леви добувають п'ять воріт і стан 6:1 лишається вислідом дня. Цікавою й дуже ефектовною для публіки в цій половині змагань була гра Левів „трикутниками", однак не дуже вона виявилась корисною для дружини. Не раз виглядало, що змагуни забували, в котрому напрямі їм грати, чи на боки, чи до власних воріт, це дуже сповільнювало гру та ускладнювало пробоєвість нападові. Виявилось теж, що це декотрі змагуни Левів не зовсім засвоїли стопінґ та старт до м'яча і цього вже час би навчитись.

Ворота добули: Д. Страховський 2, Л. Караван 2, Р. Маркевич 1, З. Снилик 1.

У передматчі резерва Левів виграла до резерви Фальконс у відношенні 6:0.

М. Маркевич

ЛЬВІВ — ДЖЕРМЕН-АМЕРІК. (Клівленд) 0:4.

Змагання, про які — для добра клюбу — краще не говорити... Можна програти навіть 0:12 проти сильнішого. Але... пам'ятати про чесну гру.

ЛЬВІВ — ЛІДЕРКРАНЦ (Менсфілд) 1:0

Сильні банатські німці з невідомих причин не приїхали на реванж — Львів дістав два пункти й відношення воріт 1:0 без бою.

ЛЬВІВ — АКРОН МАДЯРС 1:1

Акронські мадяри мали перевагу над послабленими резервою українцями, але вивезли з Клівленду тільки один пункт. Єдині ворота для Львова добув далеким стрілом оборонець Диґан.

ЛЬВІВ — БІЛОРУСИ 1:1

Білоруси, в яких білоруського дуже мало (цього року дружину перебрали хорвати — білоруську фірму, з декількома білоруськими змагунами, задержано тільки для збереження приналежности до вищої А-кляси) мали більше з гри, проте шанси перемоги (випадами) були по стороні українців. Кінець 1:1 був назагал справедливий для обидвох сторін.

До кінця сезону Львовові лишилося грати ще два рази: проти Джермен Американс і Шепфілд Іншуренс (Бартунек). Дотеперішній здобуток: 10 ігор, 8:12 пунктів, 17:25 воріт. У табелі Львів має за собою тільки Білорусів (7 пунктів) і Шепфілд Іншуренс.

О. Гайський

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США
висловлює глибокий жаль
з приводу передчасної смерти професора
відомого дослідника української літератури
МИКОЛИ МИКОЛАЄВИЧА ГЛОБЕНКА
що помер 29-го травня 1957 року у Франції.
ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ ЙОМУ!
Управа УВАН у США

П О Д Я К А

Волею Всевишнього відійшов від нас у Вічність, дня 11-го травня 1957 року
наш Найдорожчий і Незабутній
ЧОЛОВІК, БАТЬКО і ДІД
бл. п. інж. агр. ВАСИЛЬ СІРИК
якого Тлінні Останки спочили на православному цвинтарі в Рачестері, Н. Й.

Цією дорогою складаємо щиру подяку Всечеснішому Отцеві Миколі Чернявському, настоятелеві Свято-Покровської Православної Церкви в Рачестері, за його духову допомогу, за часті відвідини хворого, за врочисто відправлені Заупокійні Служби і за теплі слова прощання.

Дякуємо п. Андрієві Петришинові з Боффало за його щоденні відвідини в шпиталі і синівське піклування за хворим.

Дякуємо панству П. Шевченко за безкорисну і приятельську допомогу при похоронах та за духову піддержку.

Одночасно дякуємо Представникам УНСоюзу, всім Парафіянам, Приятелям і Знайомим за участь в похоронах, за співчутливі листи і за квіти на могилу.

Хай Бог усіх Вас благословить і винагородить!

Прибиті горем:
ДРУЖИНА, СИН, СИНОВА та ВНУК

Посмертні Згадки

ЛУКА РОЇК, довголітній член Т-ва Запорозька Січ, Відд. 263 УНСоюзу у Фултон, Н. Й., помер несподівано 17-го травня 1957 р., проживши 70 р. Покійний народився в с. Корнях, пов. Рава Руська, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Марію, 2 синів Володимира й Івана, одну доньку Марію і 4 внуків. Похорон відбувся 20 травня, при участі Родини, Членів, Приятелів і Знайомих, до римо-кат. церкви, а опісля на цвинтар св. Марії. — В. Й. П!
М. Співак, секр.

АНТІН ГЛУШЕВСЬКИЙ, член Відд. 253 УНСоюзу в Лудлов, Масс., помер, по довгій недузі, 25-го травня 1957 р. Полишив у смутку дружину Тетяну, синів Івана і Володимира, дві невістки і 4 внуків. Покійний походив з с. Броди, пов. Тернопіль, Зах. Україна. Похорон відбувся 28-го травня, при участі Родини, Приятелів, Знайомих і Членів, з пох. заведення до кат. церкви св. Петра і Павла, а опісля на цвинтар св. Альойза. — В. Й. П!
П. Пилипів, секр.

ІВАН КОТ, довголітній член і був. касир Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 281 УНСоюзу в Байоні, Н. Дж., помер, по короткій недузі, 27-го травня 1957 р. Походив зі с. Водники, пов. Бібрка, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Юлію і 3 доньки, Анну, Антоніну і Естелу, і 3 внуків. Похорон відбувся 31-го травня 1957 р., при участі Родини, Членів Відд. і Знайомих, до церкви Успенія Преч. Діви Марії, а опісля на цвинтар Голі Крос, Алентон, Н. Дж. —В. Й. П!
Л. Бачинський, секр.

Купуйте в підприємствах що оголошуються в „Свободі"

ТАРЗАН, ч. 3879. Багатства маршують.

Боло мовчки провадив мавполюдину крученими стежками джунґлів.

— Там, бване! — сказав він. — Дивіться вниз на долину...

Тарзан зі страхом вдивлявся в дивну процесію, яка посувалася до них... тубільці вабулю, важко обвантажені слоновою кістю!